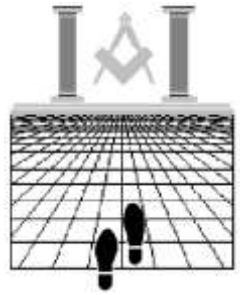
“Masonluk Nedir ve Nasıldır” Adlı Kitap
Üzerinde Analitik İnceleme ve Eleştiriler – 20-B

Masonluğa Nasıl Girilir?- B

Bu bölüm çok uzun olduğu için belli bir noktada kesilmişti. Şimdi devam ediyoruz.

TEKRİS

Ezoterik sisteme uyarak çalışan bir kuruluşta, bireyin çeşitli aşamalardan geçerek inisiyatik bilgiler edinmesi ve yetkinleşme yolunda ilerlemesine dilimizde “tekris” deniyor. Masonlukta özel olarak “masonik tekris” (masonik inisiyasyon) teriminin de kullanıldığı görülebilir. Ancak konu salt Masonluk olduğunda, böyle bir açıklamaya gerek kalmaz.

Türkiye’deki Liberal Masonluk kanadında “tekris” ile aynı anlama gelmek üzere **“aydınlanma”** teriminin kullanıldığına değinmiştik.

Bu terimin kullanımı, inisiyenin bilgi, ahlâk, görüş ve anlayış bakımından aydınlandığını vurgulamak amacını taşıyor.

«Gerçekten öyle oluyor mu?» derseniz, o ayrı konu.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası’nca “tekris” ile yakın anlamlı olmak üzere **“eriştirme”** terimi de geçiyor. Bu ise, İngiltere Birleşik Büyük Locası’nın kullandığı **“emulation”** teriminin Türkçedeki karşılığı olarak alınmış.

■ ■ ■

“Tekris” denilince, bunun pek geniş ve pek genel bir kapsamı olabileceğini bilmek gerekir. Bunun genelden soyutlanarak özel bir anlamda kullanılabilmesi için, Masonluktaki hangi dereceden söz edildiğinin belirtilmesine gerek duyulur.

Bu terim aslında **“Masonluğa kabul töreni”** ile eş anlamlı değildir. Çünkü tekris, adayı ilgilendiren konu ve uygulamalarla bağlantılıdır. Oysa bu tören sırasında başka işler de yapılıyor.

Dolayısıyla bu törenin gerek göze gerek kulağa hitap eden ve öğretimsel bir nitelik taşıyan büyük bölümüne **“birinci derece tekrisi”** denilebilir. Bunun gibi, Masonluktaki derece artırılması törenlerinden her biri de **“ikinci derece tekrisi”**, **“üçüncü derece tekrisi”** gibi terimlerle anılabilir.

■ ■ ■

Özelliği belirtilmeksizin "tekris" sözcüğü kullanıldığında, doğrudan "birinci derece tekrisi"nden söz ediliyor demektir.

Bu kullanım, aslında sözlük anlamını tutmasa da yanlış sayılmaz; başka bir anlama gelmek üzere kullanımı da değildir; sadece bir kısa deyiş, bir alışkanlıktır.

Bu durumda ikinci ve üçüncü derecelerin tekrisleri için **"derece yükseltilmesi"** ya da **"nafaka artırılması"** terimleri kullanılır. (Ancak bu bağlamda az sonra değineceğimiz bir fark var.)

Simgesel bir nitelik taşıyan şu "nafaka artırılması" terimi üzerinde kısaca bir duralım…

Bu terim yapıcılık mesleği ve zanaatında yani Operatif Masonlukta bir çalışanın aldığı gündeliğin (nafakasının) mesleğinde ilerlerken elde ettiği gelişim ve bir aşama ileriye geçişi nedeniyle artırılışının karşılığıdır.

Çağdaş Masonlukta **"gündelik"** (yevmiye), -daha genel bir terimle **"ücret"**- bilgi edinmek, bireysel ufukları genişletmek, daha derin ve daha geniş boyutlu düşünme yeteneği ile erdemler kazanmaktır.

Masonlukta nasıl birinci derece tekrisi için "aydınlanma" ya da "eriştirme" terimleri kullanılmaktaysa; ikinci derece tekrisi için **"geçiş"**, üçüncü derece tekrisi için ise **"yükseliş"** terimleri kullanılır.

Bu iki terim öylesine derecelere özeldir ki, hiçbir zaman *"ikinci dereceyeyükseliş"* ya da *"üçüncü dereceye geçiş"* terimi kullanılmaz.

Yüksek derecelere gelindiğinde ise her bir yeni derecenin alınmasına o dereceye **"yükselme"** (terfi) denir. Ancak işte o da tekrisin (inisiyasyonun) ilgili ritteki bütününün bir aşamasıdır.

Yazar bu işe ne kadar da uzatmış!.. Aşağıda göreceğiz; bu bağlamda daha ayrıntılı açılamalar da veriyor. Oysa konumuz Masonluğa girişin nasıl olduğu…

"Tekris"in Terminolojisi

Etimolojisi bakımından "tekris" sözcüğünün Arapçadan alındığı kuşkusuzdur. Fakat bu sözcüğü Arapçada bulamazsınız; Türkçeleştirilirken yozlaştırılmıştır. Bu nedenle de kökeni üzerine birbirinden farklı benimseyişler vardır. Bunlardan en akla yatkın olanı, Arapça kökenli **"kürsü"** sözcüğünden türetilme olduğudur.

Burada "kürsü", somut olarak masa benzeri bir nesne anlamında değildir. Özellikle bazı üniversitelerde kullanıldığı gibi, soyut bir nitelik taşır; **"gerekli olan bilginin kaynağı"** ya da **"bilgi edinecek kişiye onu verecek olanın tüzel kişiliği"** anlamına gelir.

Dolayısıyla Masonlukta tekris **"bilgi edinme yolunda yapılan çalışma"** anlamını da taşır. Bu çalışma, eğitim ve öğretimi de araştırma ve incelemeyi de değerlendirme ve uygulamayı da kapsar.

Buna "yaptırılan çalışma" dense doğru olurdu. Onu da kendisinin yaptığını söylemek zor. Önceki masonlar yapıyor; o izliyor.

Tekris bir erek olarak **"evrim"**e yöneldiği için **"gelişim"** ile de bağdaştırılabilir. Bu bakımdan da tekrisin bir **"gelişim süreci"** olduğu söylenebilir.

Ferit Devellioğlu'nun ***"Osmanlıca-Türkçe Sözlüğü"***nde tekrisin sözlük anlamı "temele taş koyma", "Tanrı'ya vakfetme, takdis" ve "ithaf" olarak da verilmiş.

Ohooo! Buradan gidilirse, bu etimolojinin sonuna zor varılır.

Ancak bunlardan hiçbiri Masonlukta batı dillerinden dönüştürülerek alınmış olan "inisiyasyon" teriminin karşılığı olamamaktadır.

■ ■ ■

Hangi ezoterik nitelikli kuruluşta olursa olsun, tekris herkese açık değildir. Bu bakımdan da sözlük anlamından başka iki anlama daha gelmek üzere kullanılır:

a) Dışarıdan içeriye almak

Bu anlam, daha önce **haricî** ya da **profan** denilen bir kimsenin **inisiye** olmaya dönüştürülmesini dile getirir.

Eski gizemci (mistik) ekol ve kurumlardan bazılarında bu "inisiyeliğe dönüşme" olayının, bir diğer deyişle "inisiyasyon"un sabırla ve süresi belirsiz bir çalışma sonucunda beklenmedik bir anda gerçekleşivereceğine inanılırdı.

Buna göre süreç boyunca gücünü ve umudunu yitirmeyen kişi, yeterince olgunlaştığında "inisiyatik bilgi"ye erişiverirdi. Buna **"ermek"** denirdi.

Kimi bilge kişilerin **"ermiş"** olarak anılmaları da bundan kaynaklanır.

Çağdaş Masonluk ile eski gizemci ekol ve kurumlar arasındaki önemli farklardan biri de budur.

Çağdaş Masonlukta inisiyasyon, belirli aşamalar halinde, bilinçli olarak yürütülür. Bilgi edinmek vardır; sezgi ya da vahiy gibi bir yöntemle değişim yoktur. Her bir derecede öğrenilebilecek ya da keşfedilebilecek yeni bir bilgi bulunabilir.

Bir mason, durduğu yerde bir gün bilginin ona açılacağını bekleyerek boşuna zaman harcamaz; bilginin üzerine gider.

b) Gizemlerin Paylaşılması

Bu kavram da eski ezoterik ekol ve kurumlar için sözlük anlamında da geçerli sayılabilirdi. O kurumun ya da ekolün kendine özgü birtakım gizemleri vardı; bunlar yeni inisiyelere öğretilir, onlarla paylaşılırdı.

Çağdaş Masonlukta bu anlam, varlığını ancak simgesel olarak korur. Çünkü kendine özgü, sadece masonlar arasında paylaşılacak birtakım gizemleri yoktur.

Masonik tekrisin aşamalarının çoğunda adaylar kendilerine verilen gizemleri saklayacakları üzerine söz verir; ancak bu gizemler, daha önce de değinmiş olduğumuz üzere her bir derecenin gene simgesel bir nitelik taşıyan işaretleri ve sözcükleri (kelimeleri) ile başkalarını hiç de ilgilendirmeyecek konular üzerinde yapılan görüşmelerden oluşur.

■ ■ ■

Eski çağlarda herhangi bir ezoterik kuruluşa alınan bir kişi yani bir inisiye, yaşamının büyük bölümünü bu kuruluşun çalışmalarıyla haşır neşir olarak geçirirdi. İnisiyelerin geçimlerini sağlamak üzere de başka bir gelir kaynağına gereksinmeleri olmazdı. Hem pek sade bir yaşam sürmeleri gerekir hem girdikleri kuruluş aynı zamanda bir meslek ya da sanat örgütü niteliği de taşırdı. Yaşamı her bakımdan ezoterik kurumun çatısı altındaki uğraşılarla dolardı.

Çağdaş Masonluk ise hiç kimse için bir asal meslek ya da gelir kaynağı değildir.

Kimi zaman Masonluktan **"meslek"** ya da **"zanaat"** olarak söz edilmesi günümüzde bile sürdürülür ama bu ancak simgesel bir anlamda geçerlidir.

Her masonun her şeyden önce geçimini sağlayabileceği bir geliri olmalıdır. Yaşamı boyunca para sıkıntısı çekmeyecek biçimde sürekli ve güvenceli bir gelir kaynağı bulunsa bile yapacak bir işi de olmalıdır.

Her mason, masonik çalışmalara ancak bundan arta kalan zamanda yer vermeli, dinlenme ve eğlenme zamanının bir bölümünü masonik çalışmalar yapmaya ayırmalıdır.

Aslında galiba bunun tersi oluyor. Dinlenme ve eğlenme zamanından arta kalan süre olursa, sadece o Masonluğa verilebiliyor.

Bunun için de Çağdaş Masonluktaki tekrisler eskiye oranla hem basitleştirilmiş hem de güncel ortam ve olanaklara uyacak bir biçimde düzenlenmiştir.

"Kısa kesilmiş" dense, daha doğru olurdu.

■ ■ ■

Günümüzde bir mason yalnızca ritüelik törenlerden geçerek masonik tekrisini bütünleyemez. Bunun için bireysel bilgi, kültür ve deneyimlerini de artırması gerekir. Bunları ritüellerde özetlenmiş, yer yer özdeyişlerle ya da simgeler ve alegoriler kullanılarak sezdirilmesine çalışılan **"masonik öğretim"** ile birleştirir.

Bir diğer deyişle, Çağdaş Masonluktaki tekrisin bütünü mabetlerde yapılmakta olan ritüelik çalışmaların kapsamına sığmamaktadır.

Bu demektir ki, çağımızda "mason" olabilmek üzere Masonluğa girmek isteyen kişinin bir tek üyesi olacağı locanın toplantılarına düzenli bir şekilde katılmakla yetinmesinin yetişmeyeceğini bilmesi gerekir. Bu amaçla daha birçok kaynaktan yararlanmaya, arada sırada üyesi olmadığı locaların toplantılarına da katılmaya, oldukça düzenli bir şekilde çalışmaya girişmek üzere de kendisini hazırlaması gerekir. Aksi takdirde tekrisinin bütününü gerçekleştiremez.

Bunun için hiç kimse ona yardımcı olamaz. Bilgili ve deneyimli masonların ona verebilecekleri destek ancak **"yol gösterme"** olabilir.

Yazar özetle "tekrisin amacına ulaşabilmesi hayal" demek istiyor galiba.

Tören

Ezoterik sistemde çalışan kurumlarda tekrisin aşamaları olan derecelerden her birinin verilişinde bir ritüelik tören (merasim) uygulanır.

Çağdaş Masonlukta da öyledir. Üstelik Masonluktaki her derecenin öğretiminin çoğu (büyük bölümü), ritüelin törensel aşamasında yer alır.

Özellikle Anglosakson Masonluğu'nun uygulamalarında bu pek öyle değil. Tören bir yana dursun, locanın açılış ve kapanışında uygulanan ritüelik diyaloglar (bunlara "kateşizm" deniyor) çok daha önemli tutuluyor ve ilgili derecenin asıl öğretimi sayılıyor.

Bu törenlerin uygulanması sırasında tüm masonlar heyecanlanır. Yalnızca tekrise "aday" niteliğiyle katılmakta olanlar değil, törende bir görevi bulunanlar hatta yalnızca töreni izlemekte olanlar bile heyecan duyar.

Tekrisi yapılmakta olan aday, ilk kez karşılaşmakta olduğu birçok ritüelik öğeyi, törenin heyecanı nedeniyle o sırada iyice kavrayamayabilir; kaçırdıkları bile olur. Daha sonra yazılı ritüelin okunması boşluklardan bazılarını doldurur ama törenin uygulanması sırasındaki etkiyi sağlayamaz.

Çünkü tören, tıpkı bir tiyatro yapıtının yazılı metninin sahnede canlandırılışı gibidir. Üstelik aday da burada pek fazla bir repliği olmasa bile başroldedir. Özellikle kimi görevliler başta olmak üzere diğer masonlar da bu canlandırmayı onunla paylaşır.

Bu nedenle törenler yalnızca adayların tekrisi için bir yöntem olarak kalmaz; daha önce aynı törenden geçmiş masonların tekrisini de olgunlaştırır. Hatta birçok masonun şöyle dediğini bilinir: *«Daha önce bu tereni kim bilir kaç kez izlemiştim ama işte şu noktaya meğer hiç de yeterince önem vermemişim. Şimdi farkına vardım.»*

Yazar, törenlerde, izleyen masonlardan kimilerinin uyukladığını mı belirtiyor?

Çağdaş Masonlukta törenlere pek önem verilmekte oluşu, zaman zaman birtakım eleştirilere uğramaktadır.

Bu eleştirileri iki ayrı grupta toplayabiliriz:

a) Törenlerin Varlığına Karşı Çıkılması

Bu konudaki eleştirilerin temel görüşü şöyle özetlenebilir:

"Masonik öğretimin birtakım törenler yapılarak verilmesi yöntemi artık çağın gerisinde kalmıştır. Bunlara gerek yoktur."

Bu tür eleştiriler ya Masonluktaki uygulama yönteminin pek iyi anlaşılamamış olmasından ya da kimi masonların törenleri boşuna zaman yitirmeye neden olan **"çocuksu işler"** olarak niteleyişlerinden kaynaklanmaktadır. (Nitekim antimasonik girişimlerde bulunanlardan kimileri de aynı şeyi söyler.)

Oysa törenler ne birer çocukça oyundur ne de salt geçmiş çağlara özgüdür. Tarih boyunca uygulanmış olmaları, bugün çağımızın görüş ve anlayışlarında büyük değişiklikler var diye kaldırılıp atılmalarını gerektirmez.

Aksine, masonik çalışmalara büyük bir anlam ve değer kattıkları gibi, masonların coşkularını da çok etkili bir şekilde oluşturarak sürmesini sağlayan uygulamalardır.

Olabilir ama bu eleştiriyi ortaya koyanlar aynı görüşte değil işte...

b) Törenlerin Uygulanış Tarzının Beğenilmemesi

Bu konudaki eleştirilerde, törenlerin gerek biçim gerekse kapsam bakımından çağdaş koşul ve anlayışlarla uyumlu olmadığı ileri sürülür.

Her loca bir töreni tümüyle olması gerektiği gibi, görevlilerin büyük becerisiyle, âdeta profesyonelce gerçekleştiremeyebilir; eksikler olabilir, yanlışlar yapılabilir.

Ancak keşke eleştirilen bu olsa!

Üstelik bunlar keşke içtenlikle eleştirilse!

Eleştiri, eksiğin giderilmesini ve yanlışın yerine doğrunun getirilmesini sağlar.

Oysa bu eleştirilerde **"çağdaşlık"** üzerinde durulmakta oluşuna karşın, aslında konu bambaşkadır.

Masonik çalışmaların çağın koşul ve gereksinmelerine ayak uydurabilmesinin sağlanabilmesi bakımından, özellikle biçim ve kapsama ilişkin bu eleştirilerin göz önünde tutulması, gerçekten çağa uydurulması bakımından değiştirilmesi gerekenler varsa bunun yapılması, çağdaşlaştırılmaya elverişli olmayanların terk edilmesi beklenir.

Ancak bırakın böyle ritüel değişikliklerinin çok zor olmasını, Masonlukta **"gelenekler"** de çok önemli bir yer tuttuğu için bu tür değişiklikler yapılmasıçok daha zordur.

Kaldı ki, birtakım önemli boyuttaki değişikliklerin ancak Liberal Masonlukta yapılabileceğini, Tutucu Masonlukta ise her şeyin olduğu gibi korunmasının âdeta zorunlu görüldüğünü gözden uzak tutmamak da gerekir.

Yazar şunu belirtmemiş: Beğenmezlik söz konusu olabilir. Eleştiri getirilebilir. Fakat eleştirinin "olumlu" sayılabilmesi için beğenmezlik yetmez. Bunun yerine ne yapmalı, beğenilmeyen her ne ise nasıl yapılmasının daha uygun olacağına ilişkin bir öneri getirilmeli ve bu önerinin nasıl gerçekleştirilebileceği de göz önünde tutulmalı.

KABUL TÖRENİ

Masonluğa girmek isteyen kişi, Masonlukta simgesel uygulamalara ve törenlere çok önem verildiğini, bu kuruma giriş işleminin de çeşitli simgelerle dolu bir tören yapılarak gerçekleşeceğini bilmelidir. Daha önce karşılaşmamış olduğu bir deneyim geçirmeye hatta birtakım sürprizlere kendini hazırlamış olmalıdır.

Aday Masonluğa girmek üzere önerilirken bir önericisi vardı. Fakat öneri ve ondan sonraki işlemler çoktan bitti. Bu nedenle artık ona **"rehber"** diyelim.

Masonlukta yeni bir masonun önericisi, onun Masonluğa girişinden sonra da rehberi olmayabilir. Locanın üstadı yeni masonu diğer deneyimli üyelerin arasından bir başka rehber atayabilir.

Bu görevlendirilen kişi "önder" olarak da anılabilir. Ancak bu aşamada olağanüstü ya da beklenmedik bir durum yoksa adayın rehberi önericisinden başka biri olamaz.

«Olağanüstü ya da beklenmedik durum ne olabilir?» diye sorabilirsiniz.

Adayın önericisi çok hastadır ya da pek önemli bir başka bir engeli (mazereti) nedeniyle törenin yapılacağı toplantıya katılamayacaktır. Hatta belki yönetimsel işlemler yürütülürken ölmüştür. (Olamaz mı?)

Ancak bunların hiçbiri törenin ertelenmesini gerektirmez. O gün için adayı tanıyan bir diğer mason rehber olarak görevlendirilir.

Adayın rehberi, kabul töreninin yapılacağı gün belirli bir saatte onu alarak ilgili locanın oturumlarını yapmakta olduğu mabedin bulunduğu binaya getirir. Tören için gerekli hazırlıkların yapılacağı yere götürür ve orada bulunan görevlilere teslim ederek ayrılır. Locada bir diğer görevi yoksa başka hiçbir işle ilgilenmez ve törenin sonuna kadar yalnızca izlemekle yetinir. Ancak görevinin artık sona ermiş olduğu sanılmamalıdır. Sırası geldiğinde ondan yine söz edeceğiz.

■ ■ ■

Beri yanda locadaki kabul töreninin yapılacağı oturuma katılmak üzere gelmiş olan masonlar arasında sevinç ve mutlulukla karışık bir heyecan rüzgârı eser.

Yazarın bu görüşü doğru olmayabilir. Her locada, tüm masonlar açısından böyle olacağını nereden biliyor ki? Hani "deneyimleri" ve "görmüş oldukları" desek, yetmez. Bu çok öznel bir kanı… Diyelim ki bu yeni masonlar için geçerli olsun. Fakat eskiler, kim bilir kaç kez izlemiş oldukları ve hemen her şeyin hep aynısının tekrarı olan bu törenden artık sıkılmış olabilir. Diyeceksiniz ki «Öyle düşünen varsa, bu törene gelmesin.» Evet, nitekim öyle de olmaktadır. Fakat törene olabildiğince çok masonun katılmasını istenir. Öyle düşünenler de ister istemez buna katlanır.

Loca üstadı başta olmak üzere tüm görevliler, -bu törenin uygulanmasında çok kez bulunarak hayli deneyim edinmiş olsalar bile- hiçbir şeyin aksamaması için yapılacak işleri sırasıyla yeniden gözden geçirir. Hatta bazı localar bu amaçla gerek sürekli görevlilerin gerekse tören sırasında geçici olarak görev üstlenecek olanların katılımıyla bir prova bile yapar.

Tiyatro oyununun galasına hazırlık gibi…

Törende kullanılacak avadanlıklar, çalınacak müzik vb. herhangi bir aksama olasılığını azaltmak için gözden geçirilir.

Genellikle birden çok adayın töreni topluca yapılır.

Günümüzün koşulları altında, -locaların yıllık programı da göz önünde tutulunca- tek bir adayın kabul töreninin yalnız başına yapılması pek enderdir.

Öyle olursa, aday çok şanslı sayılır.

Çünkü ne kadar çok aday, o kadar zorluk içeren tören!

Ne kadar az aday, o kadar güzel tören!

Localarda abartılı sayıda adayın hep birlikte kabul törenlerinin yapıldığı da görülmüştür.

Şu "abartılı sayı" ne olabilir ki acaba? Kimilerine göre abartılı denilen bir sayı, diğer masonlara göre uygun görülebilir. Bir locanın tek bir kerede çok sayıda aday için tören düzenlenmesi, aynısının üst üste birden çok kez yapılmaması için gerekebilir.

Fakat bırakın bunun törenin gereğine uygun bir şekilde yapılması bakımından zorluğunu, böyle bir iş adaylara yani yeni masonlara açıkça kötülük etmektir. Çünkü tören ne kadar düzenli ve aksaksız bir şekilde gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, kalabalıktan ötürü adayların bunu gerektiğince içselleştirmeleri sağlanamaz.

İşte bu doğru… Çok sayıda aday, törenin tadını kaçırır. Bu da izleyenlerden önce adayları olumsuz etkiler.

Bu tören her bir mason için tüm yaşamı boyunca tek bir kez yapılır. Bu nedenle öncelikli tutulması gereken loca değil adaydır.

Şu "tek bir kez" yanlış sayılabilir. Çünkü bazı büyük localar "düzensiz" saydıkları bir diğer büyük locadan ayrılarak gelen bir masonu, sanki o Masonluğa hiç girmemiş gibi sıfırdan bir aday gibi niteler ve o nedenle töreni yeni baştan yaşatır.

Burada salt kolaylık bakımından bu töreni tek bir aday varmış gibi anlatacağız. Fakat tören hazırlıklarına geçmeden, az önce sözünü ettiğimiz görevlilerin neler yaptığına kısaca değinelim.

Törene hazırlık öncesinde aday ile genellikle üç görevli ayrı ayrı ilgilenir.

İlki **"hazine üstadı"** ya da **"hazine emini"** olarak anılan görevlidir. Adaydan "giriş ödemesi"ni alır; derneğe resmî üyelik işlemi bakımından ona bir form doldurtup imzalatır.

İkincisi, **"soruşturucu"** ya da **"muhakkik"** denilen görevlidir. Aday ile bir süre söyleşide bulunur. Ona yapılacak tören ile ilgili olmak üzere yüzeysel bilgiler verir. Özet kimlik bilgilerini alıp not eder. Yakasına iri harflerle adı ve soyadı yazılı bir kokart (isimlik) takar.

Üçüncüsünü ayrı bir başlık altında görmek gerek.

Mahuf

İlk iki görevli işlerini bitirdikten sonra adayın yanına üzerine siyah bir cübbe giymiş, başına da gene siyah bir maske geçirmiş bu görevli gelir. Sadece bu tören için özel olarak belirlenmiştir.

Onun işi günün en zor, en ağır görevidir.

Sözlük anlamı bakımından mahuf, "korkunç" ya da "korku verici" demektir. Adaya Masonluğa kabul töreni için gerekli ritüelik hazırlıkları yaptırır.

Korkunç olarak nitelenebilen görünümünün altında masonların bilerek değerlendirmesine göre iyi ve olumlu öğeler yer alır.

Fakat onu bir de o anda adaya sorun…

Şaşırabilir hatta irkilebilir de...

Belki bu kişinin tanınmamak için böyle giyinmiş olduğunu sanarak aldırmaz.

Oysa sorun tanınmamaksa bir tek maske yeter; kara cübbeye gerek kalmaz. Ancak aday o anda bunu düşünemeyebilir.

Adayın bu uygulamayı kesinlikle bilmediğini söylemeyelim. Yönetimsel işlemler sırasında genişçe bilgilendirilmiş olan bir aday için bu beklenmedik bir görüntü değildir. Ancak fark eden bir şey olmaz ki!

Mahuf, bir adayın Masonluğa girişinde karşılaştığı ilk simgedir. İki ayrı olguyu simgesel olarak vurguladığı söylenir:

a) Dış görünüme aldanmamak gerekir. Çünkü dış görünümün altındaki içsel nitelik pek farklı olabilir.

b) Aday ne kadar bilgili ve kültürlü olursa olsun, Masonlukta da öğreneceği çok şey vardır. Ancak bunlar henüz karanlıktadır.

Böylece mahuf Masonluğun dışa kapalı oluşunu, bir diğer deyişle ezoterik bir nitelik taşıdığını da simgelemektedir.

■ ■ ■

Mahuf, görevi gereği adayla pek az konuşur. Ona ne yapması gerektiğini kısaca söyler.

Adayın soruları olursa yanıtlamaz. Onu alır ve **"Düşünme Odası"** (Tefekkür Hücresi) denilen yere götürür. (Bazı uygulamalarda bu sırada adayın gözleri bağlanır; içeride açılır.)

Orada birer pankart üzerinde yer alan yazıları ve simgeleri gösterir; gerekli kısa açıklamaları yapar. Yazıları dikkatle okumasını, simgelerin anlamlarına varmaya çalışmasını söyler.

Sonra onu bir süre düşünceleriyle baş başa bırakır.

Yine adayın yanına gelen mahuf, bu kez ona üzerinde birtakım sorular bulunan, genellikle "üçgen" biçiminde kesilmiş kâğıdı verir.

Bu, **"Açıklama Belgesi"** ya da **"Vasiyetname"** olarak anılıyor. Soruları içinden geldiği biçimde fakat çok uzatmadan yanıtlamasını söyleyerek ayrılır.

Çok popüler bir soru: *«Bu kâğıda niçin "vasiyetname" deniyor?»*

Bu terim, Masonlukta hayli eleştirilmiştir. Öte yandan antimasonik yazarlar bunu bir alay konusu da yapmıştır. Oysa Masonluktaki çoğu uygulamalarda olduğu gibi bunun da bir simgesel anlamı vardır. Düşünme Odasının simgelerini incelemeye sıra geldiğinde buna da değineceğiz.

Aday kâğıttaki soruları yanıtladıktan sonra, mahuf ona bir kese verir.

Üzerindeki tüm parayı, değerli eşyayı (yüzük ve saat gibi) ve madenî nesneleri (anahtar ve kalem gibi) çıkararak, bu keseye yerleştirmesini söyler.

Bu işleme **"madenden sıyrılmak"** deniyor.

Bir diğer deyiş uyarınca "madenden arındırılmak" sözü daha doğru. Çünkü bu işlem adayın bireysel istemine bağlı değil, âdeta zorunlu…

Kâğıt paranın olmadığı dönemden kalma bir gelenek olan bu uygulama da bir simge sayılır.

Şimdilerde herhalde kredi kartı ve benzerlerini de eklemek gerek.

Madenden sıyrılmak (arındırılmak), tüm maddî değerlerin terk edilebileceğini, zaten insanın dünyaya üzerinde böyle hiçbir değer olmadan geldiğini, sadece tinsel (manevî) değerlerin kalıcılığının olabileceğini vurgulamaktadır.

«Söylenmesine karşılık aday üzerindeki tüm madenleri çıkarmazsa ne olur?» diye sormak ister misiniz?

Hiçbir şey!

Burada bir geleneksel ve simgesel uygulamadan söz ediyoruz.

Aday bunu özellikle ya da şaka amaçlı yapıyorsa, Masonluğa girmekten vazgeçse daha iyi… Unutup sonradan fark ederse, belki kendi kendine bir küçük utanca düşer. Sonradan fark eder de *"Boş ver! Önemli değil."* diye düşünürse kendi kendisine bir de şunu sorması salık verilir:

Önemli olan hangisi?

Son olarak mahuf adaya bir siyah **"göz bağı"** takar. Onu Düşünme Odası'ndan çıkarır ve tören için gerekli son hazırlıklarını yaptırır.

Adayın gözlerinin niçin bağlandığını ve sözünü ettiğimiz "son hazırlıklar"ın ne olduğunu az sonra anlatacağız. Şimdi Düşünme Odası'nı ve adayı bir yana bırakıp mahuf ile bağlantılı olarak anlatacaklarımızı bitirelim. (Bu aşamada şöyle bir not düşmekte yarar var: Aşağıda anlatacaklarımız her obediyansta tıpatıp b(

(Şu son nota bakılınca şöyle denilmeli: O halde, başka uygulamalarda nasıl olduğu da anlatılmalıydı.)

■ ■ ■

Mahuf aday ile ilgilenip Düşünme Odası'ndaki görevlerini yürütürken, locanın toplantısına başlanmıştır.

Tören için çağrılmış olan adayın Masonluğa kabul edilmesine engel olacak nitelikte bir bildirimde bulunacak olan varsa, bunun için toplantıya katılan tüm masonlara son bir kez daha söz hakkı verilmiştir. Hiçbir engel olmayınca, adayın "vasiyetname" olarak da anılan yazılı açıklamasını getirmesi için mahufa yönerge iletilmiştir.

Mahuf, adayın yanıtlamış olduğu kâğıdı ve içine değerli eşyasını koymuş olduğu keseyi alarak mabede gider. Bunları loca üstadına teslim eder. Adayın son hazırlıklarını ve mabet kapısına getirilişini bir yana bırakacak olursak, görevi sona ermiş sayılabilir.

Adayın doldurmuş olduğu belge okunur, mabetteki masonlardan bu bağlamda yani belgenin içeriği üzerinde görüş belirtmek isteyen, herhangi bir karşı çıkışta bulunan olup olmadığı bir kez daha sorulur.

Bu aşamada bile adayın Masonluğa girmesine karşı çıkan olursa, daha önce anlatmış olduğumuz "yönetimsel işlemler" sırasında ne yapılıyorsa o yapılır. Fakat açıklamalarının içeriği uygun görülmezse, durum biraz farklı olabilir.

O anda bu karşı çıkışının gerekçesinin de bildirilmesi zorunludur.

Bu durumda şöyle seçenekler olabilir:

- Loca üstadı yapılan karşı çıkışı haklı bulur; konu üzerinde görüşme açmaz ve kendi yetkisine dayanarak adayın Masonluğa giriş törenini erteler.
- Loca üstadı bu karşı çıkışın sonra tören sırasında dile getirilmesini ve adaya soru yöneltilmesini uygun bularak töreni sürdürür.
- Loca üstadı konu üzerinde görüş belirtmek isteyen diğer masonlara da söz verir; yeterince görüşme yapıldıktan sonra:

    a) Yetkisini kullanarak adayın Masonluğa giriş törenini durdurur ya da sürdürür.

    b) Karar verilmesi için oylama yaptırır; tören oylama sonucuna göre ya durdurulur ya da sürdürülür.

Kuşkusuz biz burada tek bir adayın bulunduğunu öngörmüştük ama töreni yapılacak aday sayısı birden çoksa, Masonluğa kabul törenini durdurma işlemi elbette yalnızca ilgili aday için söz konusudur.

■ ■ ■

Kabul töreni yapılamayacak olan adaydan alınmış olan "giriş ödemesi"nin geri verilip derneğe üye olma formunun da iptal edilerek şimdilik uğurlanmasından başka yapılabilecek bir şey yoktur.

Burada "şimdilik" sözünü özellikle kullandık. Çünkü Masonluğa kabul töreni bu aşamada durdurulup geri gönderilmiş olan bir adayın bile buna yol açan gerekçe göz önünde tutularak sonradan yine çağrılması söz konusu olabilir; elbette bu olaya karşın aday bir kez daha gelmek isteyecek olursa...

Adaya son anda niçin geri gönderildiği, rehberi tarafından mabetteki görüşmenin ayrıntısına girilmeden anlatılmalıdır.

Masonluğa girmek dileğinde bulunmuş olan adaydan, gerçekten istekliyse bu durumu anlayışla karşılaması ve her ne eksikliği ya da yanlışı görülmüşse bunu gidermesi, sabırlı olması beklenir. Olursa olur, olmazsa olmaz.

Adayın açıklamaları uygun görülmez, yetersiz bulunur ya da iyi anlaşılamazsa bu durum kabul töreninin durdurulmasını gerektirmez. Ya mahufa adaydan açıklamalarını genişletmesini istemesi söylenir ve daha ayrıntılı açıklamalar yeniden okunarak yine söz verilir ya da aday gözleri bağlı olarak mabede getirildikten sonra törenin elverişli olan aşamasında sözlü olarak kendisine sorular yöneltilir.

Bundan sonra da uygun görülmeyecek olursa, bu kez tören durdurulur ve aday mabetten çıkarılıp az önce belirttiğimiz işlemler yapılır.

Masonluğa kabul töreni bu şekilde yani aday mabede alındıktan sonra durdurulan ve uzaklaştırılan bir aday ise bir kez daha çağrılmaz.

Tüm bunlar pek ender olaylardır ama günümüze kadar hiç görülmemiş şeyler değildir. Böyle bir olasılık her zaman vardır.

Düşünme Odası (Tefekkür Hücresi)

Burası, yalnızca Masonluğa kabul töreni öncesinde kullanılmak üzere yapılmış daracık ve alaca karanlık bir bölmedir. Duvarları ve tavanı siyahtır. İçeride eşya olarak yalnızca basit bir küçük masa ya da duvara takılı bir konsol ile küçük bir sandalye ya da tabure bulundurulur. Masa ya da konsolun işlevi, adayın oturarak kendisinden istenen açıklamaları yazabilmesini kolaylaştırmaktır.

Duvarlarda yer yer birtakım yazılar vardır. Adaya bazı uyarılarda bulunur. Fakat buradaki asıl önemli öğeler, somut olarak var olan ya da duvardaki bir tablo üzerinde resimleri görülen simgelerdir.

Aslında bu oda ya da hücrenin tümüyle karanlık olması gerektiği düşünülebilir. Fakat gerek simgelerin görülebilmesi, gerek uyarıların okunabilmesi gerekse adayın sorulanları yanıtlayabilmesi için cılız bir ışıkla loş olarak ışıklandırılır.

Az sonra sırf anımsatma amacıyla buradaki simgelerin betimlemesine geleceğiz. Bunu birçok yerde görmüş, okumuş olabilirsiniz. Ancak bir de pek üzerinde durulmayan şu "cılız ışık" var. Bu da bir simge sayılmaz mı? Nitekim burasını betimleyen bazı tablolarda bir de yanan tek bir mum görülür. Sanatçılar bunu simgesel olguyu vurgulamak için resimlemiş olsa gerek.

Yazar, bunların hiç de gizli şeyler olmadığını da belirtmeliydi. Nitekim nternette bir araştırma yaparsanız, çok farklı görsellere ulaşabilirsiniz.

Bu kitabın ***"Eski Kaynaklar"*** başlığını taşıyan 6. bölümündeki ***"Hermetik İnisiyasyon"*** konusunu anımsıyor musunuz?.. Orada, rahip olmak üzere bir tapınağa başvuran adayın nasıl caydırılmasına çalışıldığı, girmekte diretecek olursa inisiyasyona başlanmadan önce son bir kez daha uyarıldığı anlatılıyordu.

İşte buradaki uyarı levhaları da o Eski Mısır'daki uygulamanın günümüzdeki karşılığı gibi… Adaya kendinde yeterince direniş gücü görüyorsa direnmesi ama ürküyorsa Masonluğa girmekten cayması öneriliyor.

Bazı obediyanslarda Düşünme Odası'nda uyarı niteliğinde bir yazı yoksa da birinin üzerinde VIGILANCE (canlılık/uyanıklık), diğerinde PERSEVERANCE (direşme/dayanıklılık) yazılı iki levha vardır. Gerçekleri araştırma uğraşısına girişecek olan kimse ya bunlara önceden sahip olmalı ya da edinmelidir.

Burada "uyanıklık" denilince, güncel dilimizde bu çoğu kez "açıkgözlük" gibi bir anlama gelse de burada "fırsatlardan yararlanmasını becerme" anlamında değil, "dikkatli olma ve yanılgıya düşmekten sakınma" anlamındadır; dalgınlığın ya da umursamazlığın karşıtıdır.

Hermetik inisiyasyonda labirente sokulan adayın eline bir yağ kandili verilirmiş. Cılız bir ışık… Fakat bir süre sonra onu atmak zorunda kalırmış; sonrası zifiri karanlık. Günümüzdeki Masonlukta aday da buradan çıkarken öyle olacak.

Düşünme Odasındaki Simgeler

Bu odadaki simgelerin neler olduğunu sıralayıp geçebiliriz...

Fakat simgecilik (sembolizm) ile hiç ilgilenmemiş ya da bu konudaki açıklamaları bir başka yerde görmemişseniz, pek bir anlam veremeyebilirsiniz.

Ancak şunu da unutmayalım: Simgelere anlam verilirken bu görelidir; yorumdur. Çok popüler bir açıklamayı bile kendinizce farklı yorumlayabilirsiniz. Bunun da bir ön koşulu var: Görüş oluşturmadan önce konuyla bağlantılı bilgi edinmek gerek.

a) Bir parça **kuru ekmek** ve bir testi ya da bir sürahi içinde **biraz su**

İnsan, yaşamında hem özdeksel (maddî) hem de tinsel (manevî) değerlere gereksinme duyar. Bunlardan yeterince payını almalı ama gerektiğinde azıle yetinmeyi de bilmelidir.

b) Birer kap içinde **cıva, kükürt ve tuz**

*Doğadaki her varlık **doğa yasaları** uyarınca sürekli olarak birbirinin karşıtıyla çatışır. Böylelikle doğada her an bozulan ama yeniden kurulan bir denge oluşur.*

c) Bir **kurukafa** (bazı uygulamalarda bununla birlikte bir **tırpan** ya da **iki çapraz kemik**, bazılarında kurukafa yerine bir **bütün iskelet**. Bir **tabut** yerleştiren obediyanslar da var.)

*Yaşamın zorluklarını yenebilecek gücü kendinde toplayamayan kişi, doğal yaşam süresi sona ermeden önce de **"ölüm"** ile karşı karşıya gelebilir. İnsan, daha ölüm zamanı gelmeden önce bu dünyada yapıp ettiklerini, yapması ve etmesi gerekenleri düşünmelidir.*

d) Bir **kum saati**

Kim bilir, belki de bu Düşünme Odası'ndaki en önemli simge…

***Zaman** akıp gitmektedir. Sanıldığı ya da istendiği kadar çok değildir. Onu pek iyi değerlendirmek, boşa yitirmemek gerekir.*

e) Bir **horoz** resmi

İnsanın benliğinde uyuşuk kalmış olan güçler vardır. Bunları uyarmak, kullanmayı başarmak, karanlığın ardındaki aydınlığı keşfetmek gerekir. Şimdi bunun zamanı gelmiştir.

(Günümüzde Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda bu resim kaldırılmış, yerine bir küçük ayna konulmuş; aday bir de kendisine baksın ve bir değerlendirme yapsın diye.)

Eksik bırakılmış açıklama: Horoz, Fransa'nın ulusal simgelerinden biridir. Nitekim Türkiye'deki Masonluğa da o kaynaktan girmiştir.

f) Üzerinde **V.I.T.R.I.O.L.** yazılı bir levha:

Bu kısaltmanın Latincedeki açılımı: **V**isita **I**nteriore **T**errae **R**ectificando **I**nvenies **O**ccultum **L**apidem. Türkçedeki yaklaşık karşılığı: "Yerin içini ziyaret et, orada düzeltilecek olan gizemli taşı bulacaksın." (Salt Masonluğa özgü olmayan, diğer birçok ezoterik kurumda görülebilen, alşimistlerden alınma bir özdeyiş.)

Gerçekleri araştıracak olan kişinin büyük zorluklara katlanması gerekir. Tehlikelerden yılmamalı, gerektiğinde en olmayacak işlere bile girişmeyi göze alabilmelidir.

Bu dekorasyonu ile Düşünme Odası tümüyle bir simgedir. Adayın Masonluğa girmeden önceki yaşamının sona erdiği, tüm geçmişini simgesel olarak gömüp geride bırakacağı bir simgesel **"mezar"** izlenimini yaratması beklenir.

Nitekim Düşünme Odası'nda adayın simgesel olarak öldüğü, bu simgesel ölümünden sonra masonik ortamda bir **"yeniden doğuş"** için hazırlanacağı öngörülür. Özellikle Tutucu Masonluk anlayışını benimseyen obediyanslarda, bu simgesel "yeniden doğuş", birçok dinsel inançta olduğu gibi **"ölümden sonraki diriliş"** (basübadelmevt) düşünüsüyle de bağdaştırılır.

İşte, adayın burada üzerindeki soruları yanıtladığı bir kâğıda **"vasiyetname"** denilmesi bir bakıma da bundan ileri gelir. Burada aday, önceki yaşam süresi içinde yapması gerektiğini benimsemiş ama belki de yapamamış olduklarını, bundan sonraki yeni yaşamında kendi kendisine vasiyet etmektedir.

Burada adaydan görevlerinin neler olduğu sorulur... Kendisine karşı görevleri... Ailesine ve dostlarına karşı görevleri... Toplumuna ve yurduna karşı görevleri... İnsanlığa karşı görevleri... Bazı obediyanslarda bir de doğa ya da Tanrı'ya karşı görevleri... (İlgili obediyansın tercihine göre bunlardan üçü seçilir.)

Adayın bu soruları yanıtlayışı bir bakıma hem kendisiyle hesaplaşması hem de özgür buyrultusuyla belirleyeceği görevlerini anımsayarak bilincine varmasıdır. İsterseniz buna **"öz eleştiri"** (nefis muhasebesi) de diyebilirsiniz. Böylece masonik öğretimin kapsamında çok önemli yer tutan öz eleştirinin, aday Masonluğa girmeden önce de ortaya konulduğunu görüyoruz.

Bu kitabın 6. bölümünde Masonluğun eski kaynaklarını anlatırken, bunların arasında özellikle **Antik Misterler**'e ve **Hermetizm**'e hayli yer ayırmıştık. Eski tarihin bu ezoterik nitelikli kurumlarının tekrislerine karanlık bir mağaradaya da bir dehlizde başlandığına değinmiştik. Hepsinde adayın bir dizi "zorlu sınav"dan geçirilmesinin hatta "yaşam ile ölüm çelişkisi" arasına sokuluşunun, ardından adaya "yeniden doğuş" kavramının sezdirilişinin, tüm bunlar sırasında birçok simge ile karşı karşıya getirilmesinin uygulamaya konulduğunu ama kendisine hiçbir açıklamada bulunulmadığını anlatmıştık.

İşte Düşünme Odası, bunların âdeta çağımızın koşul ve anlayışına uyarlanmış bir benzeridir. Az önce yapmış olduğumuz kısa yorumlara karşın, aday kabul töreni öncesindeki bu aşamada gerek bu uygulamaya gerekse simgelere hiçbir anlam veremeyebilir. Üstelik orada hayli kısa bir süre kaldığından bunları daha sonradan anımsayacak, ayrıntılı bir şekilde düşündüğünde değerlendirecektir.

Düşünme Odası'nda "hayli kısa bir süre" kalındığına değindik ya… Hazır sırası gelmişken aktarmak istediğimiz bir anlatım var.

Fransız yazar Manuel Ruiz, dilimize ***"Gizli Örgüt"*** adı altında çevrilip yayınlanmış olan kitabında bir anlatıma yer vermiş. Kitabın *"Dalleray"* adlı başkarakterinin Fransa Büyük Doğusu'nda Masonluğa girişinin serüveni…

Bu bir kurgu da olabilir ama ilginç!

"..... Kabul töreninin yapılacağı akşam, belirtilen saatte Cadet Sokağı'ndaki görkemli binaya gitti.

Her şey kötü başladı. İlgililer onu "düşünme odası" denilen yere götürüp unutunca, zavallı tüm geceyi yalnız başına orada geçirmek zorunda kaldı.

Bu olay onu kısa sürede âdeta Masonluktaki büyük loca efsanelerinden biri haline getiriverdi.

Böyle kötü bir başlangıç, Masonluğa girmekten caymak için yeter neden sayılırdı ama Dalleray direndi.

Bir randevu daha aldı ve yine gitti. Bu kez herhangi bir aksilik olmadı. Gece yarısından az sonra çıktı Fransa Büyük Doğusu'nun görkemli binasından. Paris gecesinde yürürken, artık kendi kendisine mason olduğunu söyleyebilirdi. ...."

İlginç bir anlatım… Kitap piyasada bulunabilirse, okunmaya değer görünüyor.

Madenden Sıyrılmak (Arındırılmak)

Düşünme Odası ile ilgili anlatılanlardan sonra, adayın üzerindeki tüm paranın ve değerli eşyanın niçin alındığına artık bir anlam vermişsinizdir. Ancak gelin biz çoğu masonun benimsediği bir yorumu özetleyelim:

Simgesel olarak adayın öldüğü benimsenmektedir. İnsan öldükten sonra bu maddî değerlere gereksinmesi olmayacaktır; bu dünyadan göçüp giderken bunların hiçbirini yanında götüremeyecektir. Bu uygulamayı ***"Dünya malı dünyada kalır."*** *biçimindeki özdeyiş ile de bağdaştırabiliriz.*

Gelelim sonrasına...

Bir de "yeniden doğuş" konusuna değinmiştik.

Simgesel olarak ölen aday yine simgesel olarak yeniden doğacaksa, her insan gibi dünyaya çıplak olarak gelecektir. Dolayısıyla, üzerindeki maddî değerleri çıkarması, bu **"saf çıplaklık"** kavramının bir simgesi olarak da benimsenir.

Çıplaklıktan söz edilince, hemen bunun ardından "bir mason adayının kabul töreninden önce soyunması" konusu sırayı alıyor.

Adayın Soyunması

Masonlukta neyin nasıl olduğunu bilmeyenler arasında dolaşan bir söylentiye göre, adaylar kabul töreninden önce çırılçıplak soyunurmuş!.. Haricîlerden kimisi bunu duyunca *«Ya!... Vay canına!...»* der.

Yeterince öğrenim görmüş, toplumları içinde "aydın" geçinen, akılları başında olması gereken kimselerin değil bu gibi sözlere kapılmaları, bu gibi söylentilerin "doğru" olabileceğini düşünmeleri bile ancak şaşkınlıkla karşılanır.

Kuşkusuz bu söylentiler boşuna çıkarılmış, mesnetsiz lâflar değildir. Ancak işin içinde yarım yamalak anlamanın sonunda yapılmış bir yorum bulunmaktadır.

Masonlukta "adayın soyunması" diye bir şey vardır. Tüm obediyanslarda değil ama çoğunda şöyle bir "simgesel soyunma" işlemi uygulanır:

Adayın ceketi ve kravatı çıkarılır. Gömlek düğmelerinden birkaçı çözülerek gömleğin önü sola doğru açılır.

Pantolonun sağ paçası dize kadar sıvanır.

Sol ayakkabı ve çorap çıkarılarak yerine geçici olarak bir basit terlik giydirilir.

[Kaynak: https://boingboing.net/2012/03/06/ritual-america-secret-brother.html]

Bu işlemin her bir öğesinin bir simgesel anlamı vardır. Kimileri, bu uygulamanın **"Hermetik tekris"**in ilk aşamasıyla benzerliklerini gösterir. Burada bunların yorumlarına girmeyeceğiz.

Gözlerin Bağlanması

Adayın Düşünme Odası'ndan çıkarılmadan önce gözlerinin bağlandığına değindik.

«Bu uygulamanın gerekçesi ne olabilir?» diye sorulduğunda, kimi masonların bunu bilmediği ya da yanlış yorumladığı görülüyor.

Şöyle diyenler var: *«Aday henüz mason olmadığı için, az sonra başlayacak kabul töreni sırasında mabede alındığında, gerek mason mabedini gerekse orada bulunan kişileri görmesin diye mi?»*

Evet!.. Bir bakıma bu uygulamanın nedeni ***"çevresini görmemesini sağlamak"*** olarak belirtilebilir.

Fakat bunun gerekçesi *"bir mason mabedinin dekorasyonunun nasıl olduğunu, masonları görmemesi"* değildir.

Dünyanın birçok yerinde mason mabetleri locaların toplantı yapmadığı saatlerde gezip görmek isteyenlere açıktır. Türkiye'de böyle bir turistik uygulama yoktur ama isteyen yetkililerden izin alınarak gezip görebilir.

Zaten masonların kimi yakınları beyaz oturumda görmüyor mu?

Gözlerin bağlanmasının gerekçesi orada bulunan masonların kimliklerinin gizli oluşundan kaynaklanmakta da değildir.

Bir mason örgütünün gizli çalışmak zorunda olmadığı bir ülkede masonların kimliklerinin de gizliliği olmadığına bundan önceki bölümlerde yer yer değinmiştik. Kaldı ki. Masonluğa girmek üzere hazırlanan bir adaydan orada bulunanların kimler olduğunun saklanmasının ne anlamı olabilir?

Öyle ya!.. Törenden sonra hepsini görecek. Ancak töreni bitirmeden ve mason unvanını alamadan ayrılması da söz konusu olabilir. Buna karşın böyle bir gerekçenin akıl ve mantığa sığdırılabilir yanı yok.

Adayın ***"çevresini görmemesinin sağlanması"***nın gerekçesi şudur:

Tören boyunca ona birtakım sorular yöneltilecek, çoğunluğu özdeyişlerden oluşan ritüelik açıklamalar yapılacaktır.

Şayet adayın gözleri açık olursa, kendisi için pek yeni olan, elbette merak ettiği çevresiyle ister istemez ilgilenecektir. Törene katılmakta olan masonlar arasında tanıdık çehreler arayacak hatta belki onlarla göz göze gelme eğilimi gösterecektir. Bundan ötürü ritüelin, çoğu kulağa yönelen etkisini kaçırabilir. Sorulanları, söylenenleri ve anlatılanları yeterince dikkatle dinleyemeyebilir; duysa da gördükleri kendisine daha çekici geleceği için anlamakta güçlük çekebilir.

Özetle: Aday için zorluk gibi görünüyorsa da aslında bir kolaylık.

■ ■ ■

Bir de bu uygulamanın simgesel yönüne bakalım... Konuyu **"masonik öğretim"** açısından alacak olursak, bu çok daha önemlidir.

Adayın gözlerinin bağlanmasında kullanılan **"göz bağı"**, Masonluğun en önemli simgelerinden biridir. Adayın, simgesel olarak henüz karanlıkta bulunduğunu, ışığa kavuşamamış olduğunu vurgular.

Burada karanlık sözcüğü **"bilgisizlik"** kavramıyla özdeşleşir; ışık ise **"bilgi"**nin karşılığıdır. Kullanılan göz bağı ile adayın bilgisizlikten kurtularak gerçeklerin doğrultusunda bilgi edinmesi gerektiği vurgulanır.

Üstelik gözleri açık olursa törenin sonundaki ışığın ne anlamı kalır?

Eksik kalan açıklama: Bu uygulama "karanlıktan aydınlığa geçiş" olgusunun bir simgesel karşılığıdır.

Yolculuklar

Tören için gerektiğince hazırlanmış olan aday mabede getirilir ve gözleri bağlı olarak içeriye alınır. Bazı obediyanslarda bundan önce boynuna bir halat hatta kimilerinde "boyunduruk" bağlanır. Böylece karanlığın ve çıplaklığın ötesinde adayın bir de "tutsak" olduğu simgelenir.

Nasıl bir tutsaklıktır ki bu?.. Elbette bedensel değil zihinsel… Tutkular, inançlar, hırslar, Batıl saplantılar, bağnazlık… O daha birçoğunu sayabilirsiniz. Yazar bunların ayrıntılarına girmemiş. Şayet girseydi, o zaman şöyle bir soruya yanıt vermesi gerekecekti: «Masonluk adayın böyle bireysel olumsuzlukları varsa, mason olunca bunları giderebileceğini mi vadediyor?»

Burada kendisine bazı sorular yöneltilir. Yanıtı alındıktan sonra da Masonluğun bu soru üzerindeki görüş ve yaklaşımı özetle ya da özdeyişlerle anlatılır. Zaten asıl önemli olan adayın bu soruları nasıl yanıtladığı değil, kendisine **"masonik öğretim"** kapsamında yer alan öğelerin aktarılmasıdır.

Masonlukta "yolculuk" (seyahat) sözcüğü önemli simgesel terimlerden biridir. Kabul töreninin en önemli bölümünü de adaya ritüele uyularak karanlıkta yaptırılan simgesel yolculuklar oluşturur.

Her mason bu yolculukları yapmıştır. O sırada belki yadırgamış hatta belki ürpermiştir bile ama bu yolculuklarla bağlantılı olarak verilen açıklamaları iyice anlamış mıdır acaba?

Masonlara yöneltilen bir üstü kapalı eleştiri… Ancak Masonluğa girdikten sonra başka adayların giriş törenlerini izlemek var ya… İşte o izlemeler, bu bağlamda gereken kavramayı kolaylaştırabilir. Aday içinde bulunduğu durum nedeniyle bunları kavrayabilecek durumda değildir. Sonrası hayli yardımcı olabilir; ritüeli okumaktan bile daha etkilidir bu. Yazar o üstü kapalı eleştiriyle yetinmeyip, bunları da belirtseydi çok iyi olurdu.

Hemen tüm ezoterik kurumlarda, hangi derecede ya da hangi aşamada olursa olsun inisiyasyonu yapılmakta olan bir adayın geçirmesi gereken **"sınavlar"** arasında zihinsel değil de bedensel olanlarından her biri genelde bir "yolculuk" olarak nitelendirilmiştir.

Eski çağların ezoterik ekol ve kurumlarının özelliklerine değinen kaynaklarda anlatılanlara bakılacak olursa, birçoğunda aday inisiyasyonu sırasında sözcüğün sözlük anlamına uygun yolculuklara çıkardı. Bu yolculukları boyunca, bazıları görünür bazıları hiç de beklenmedik çeşitli olay ve yer yer tehlikeli durumlarla karşılaşırdı.

Bunları aşabilmek için hem bedensel gücünü hem akıl ve zekâsını kullanması gerekirdi. Yoksa bu zorlu engellerden bazılarına takılabilir, tehlikeli ve ürkütücü durumlarda ne yapacağını bilemez bir duruma düşebilirdi. Nitekim yolculuklarının sonunu getiremeyip yarıda bırakan, bu arada aklını kaçıran çok olurdu hatta yaşamını yitiren bile…

Antik Misterler'in çoğunda bu yolculuklar karanlık mağaraların derinliklerinde, bazılarında ise geçit vermez sarp kayalıklarla dolu dağlık bölgelerde yapılırdı.

Şu "Antik Misterler" her ne kadar önceki bölümlerden birinde anlatılmışsa da burada en azında bir kısa tanımla hatırlatılmalıydı: Bunlar, eski çağların ezoterik ve yer yer gizli olan kurumlarından bazılarının öğretileri ve uygulanmış alan inisiyasyon sisteminin genel niteliğidir.

Hermetik ekollerde ise tapınağın bu amaçla özel olarak düzenlenmiş dehliz ve labirentleri kullanılırdı.

Ortaçağda da ezoterik ekol ve kurumlardaki yolculuklar nitelik değiştirmekle birlikte önemini sürdürdü.

Bu kez adaylar kimi zaman yalnız başlarına, kimi zaman ikişerli gruplar halinde kimi zaman ise bir önderin peşine takılarak sıkıntı ve yoksulluk içinde yıllarca süren yolculuklara çıkar oldu. Bu yolculuklarda hep bir **"arayış"** söz konusuydu.

Adaylar aslında neyin peşinde olduklarını tam olarak bilmez ama aramayı sürdürürdü. Gittikleri her yeni yerde bilgileri ve görgüleri artar, ister istemez biraz daha olgunlaşırlardı.

Ant (Yemin)

Yolculuklarını tamamladıktan sonra adaya hâlâ Masonluğa girmek isteyip istemediği son bir kez daha sorulur.

Simgesel yolculuklarda oradan oraya sürüklenirken öyle çok yorulmuştur ki bunun sorulduğunu hatırlamayabilir.

Oysa bu soru önemlidir; bir gerekçesi vardır:

Adayın başına gelenlerden hiç hoşnut olmaması, Masonluktaki ritüelik uygulamaları gerek kapsam gerekse şekil bakımdan böyle düşünmemiş olması, törende yapılanları yadırgayarak kendi görüş ve eğilimlerine aykırı bulması olasılığı…

Bu anda bile aday Masonluğa girmekten cayma hakkını kullanabilir.

Diyeceksiniz ki, *«Böylesine ileri bir aşamaya geldikten sonra aday Masonluğa girmekten caydığını söylerse ne olur?»*

Hiçbir şey olmaz!.. Hemen mabet dışına çıkarılır; son anda Masonluğa kabul töreni durdurulanlara her ne yapılıyorsa o yapılır.

Belki de direteceksiniz: *«Fakat artık aday Masonluk hakkında çok şey öğrenmiş değil mi?.. Masonlar arasında tutulması gereken ritüelik nitelikli bilgileri edinmiş, deneyimleri yaşamış bulunuyor. Bu bir sakınca oluşturmaz mı?»*

Hayır!

Şöylesini düşünün: Masonluğa kabul töreninin sonuna kadar giden, kendisine bir de mason unvanı verilmiş olan hatta Masonlukta yıllarca kalmış, birtakım dereceler almış bir mason bile daha sonra herhangi bir nedenle ayrılamıyor mu?.. Ayrılabiliyor. Zaten adayın Masonluğa kabul edilmesine karar verildiğinde tüm bu bilgileri edinmesi sakıncasız bulunmuştur. Bu kadarını yeterli görüp mason unvanını almadan da çekip gidebilir.

«Görüp işittiklerini başkalarına anlatması sakıncalı olmaz mı?» diye sorulursa, anlatmayacağına dair söz vermişti; bu bakımdan onuruna güvenmek gerekir. Zaten bu güven olmasaydı bu aşamaya kadar da gelemezdi. Ancak bundan sonra yeniden bir başvuruyla Masonluğa katılma şansı yok; o ayrı…

Ne zaman böyle bir söz vermişti ki?.. Buna değinilmemiş. Şöyle: Aday, gözleri bağlı olarak ilk kez mabede alındığında, ondan böyle bir söz vermesi istenir. Elbette, söz vermeme hakkını kullanabilir; dönüp gider.

Kalmak isteyen adayın ritüel uyarınca ant içmesi (yemin etmesi) gerekir.

Önce andın (yeminin) kapsamı okunur. Bunu benimseyip benimsemediği sorulur. Yine aynı nedenle: Kabul etmezse gidebilmesi için… Olumlu yanıt verirse, törene katılmakta olan masonların önünde ant içer (yemin eder).

Andın (yeminin) kapsamı bir obediyanstan diğerine yer yer farklı olabilir. Bunu ilgili obediyansın Masonluk anlayışı ve genel tutumu etkiler. Buna karşın hepsinin ortak yönleri de vardır. Bu ortak yanların en önemlileri Masonluğun amaçları doğrultusunda ve ilkelerine uyarak çalışmalarda bulunacağı, tutum ve davranışları bakımından mason töresine uyacağı, yükümlülüklerini yerine getireceği, üyesi olacağı locanın ve bu locanın bağlı olduğu obediyansın tüzük ya da yönetmelikleri ile yetkili kurullarının kararlarına uyacağıdır.

Bazı obediyanslarda bu işler adayın gözleri açılmadan önce uygulanır; çoğunda ise özellikle törenin sonuna adayın gözleri açıldıktan sonraya bırakılır.

«Bir insan önceden bilmediği şeyler üzerine nasıl söz verebilir, ant içebilir ya da yemin edebilir? Adayın bu bakımdan bilgilendirilmiş olması gerekmez mi?» diye sorabilirsiniz.

Elbette!

Nitekim bazı obediyanslarda aday bu bağlamda önceden bilgilendirilir. Ancak öyle olmasa bile buradaki birçok söz veriş, önceden bilinerek üzerinde düşünülüp karar verilmesini gerektirecek nitelikte değildir. Bir kez okunmaktadır; can kulağıyla dinleyip kararını vermesi gerekir.

■ ■ ■

Bu kitabın yazarına göre, buradaki söz verişin en önemli, altı çizilesi tümcesi şudur: **"Onurumu koruyacağım."**

«Neden?» diye de sorar mısınız?

Çünkü onur, sadece bir masonun değil herhangi bir insanın en önemli değeridir. Düşünün ki bazı toplumlarda bir kişi, onurunu yitirmektense ölümü yeğler.

Elbette her mason yazarla aynı görüşte olmayabilir. Üstelik bu öyle ağır, öyle dehşetli bir yükümlülüğü üstlenmektedir ki, bazı obediyanslarda masonlar bu sorumluluk altına sokulmaz.

Ne yazık ki, bu söz verişe karşın sonradan bunu unutmuş ya da umursamamış, çıkarları peşinde ya da töreye aykırı tutum ve davranışlarıyla onursuzluğa düşmüş, böylece Masonluğun adını da lekelemiş masonlar görülmüştür. İnsanın onlara "mason" demeye dili varamayabilir.

Yazar değinmemiş ama soralım: Bazı obediyanslarda şu ant (yemin) kapsamında böyle bir sözün bulunmayışı acaba bundan ötürü mü?

■ ■ ■

Bu aşamada, Tutucu Masonluk ve Gelenekçi Masonluk ile Liberal Masonluk arasındaki önemli bir farkı da belirtmemiz gerekiyor:

Tutucu ve Gelenekçi Masonluk anlayışını benimseyen obediyanslarda sadece Masonluğa giriş töreninde değil her ne zaman olursa olsun yemin edilirken **Kutsal Kitap** üzerine el basılır. Hatta yeminin sonuna *"Evrenin Ulu Mimarı bu söz verişimi yerine getirmeme yardımcı olsun"* gibi bir söz de eklenir.

Burada "Evrenin Ulu Mimarı" ile "Tanrı" kavramı özdeş tutuluyor; belli…

Nitekim bu yüzden aday hangi dinin inançlısı ise önceden saptanır ve o dinin kutsal kitabı mutlaka hazır bulundurulur. (İngiliz Masonluğu'nda el basmak yerine gözleri Kutsal Kitap üzerine bağlamaktan söz edilir ki, bu da gözler açıkken yemin edilmesini gerektirir.)

Liberal Masonluk anlayışını benimseyen obediyanslarda ise andın kapsamında ve şekilsel uygulamasında hiçbir dinsel inanç bağlantısı yoktur. Hangi aşamada ant içilirse içilsin, verilen söz onur, namus (şeref ve haysiyet) üzerinedir. Dolayısıyla ant için kişi kendisini sadece kendisine bağlar.

Işığa (Nura) Kavuşmak

Masonluğa kabul töreninin en önemli aşaması, belki ancak birkaç saniye gibi çok kısa bir zaman tutmasına karşın adayın görmesini engelleyen göz bağının çıkarılmasıdır.

Hayli uzun bir süre -en az bir saat- uyumadan karanlıkta kalmış olan aday, hem somut olarak hem simgesel bakımdan aydınlık ortama ulaşır.

Bu uygulama Masonluktaki "tekris" ya da "inisiyasyon" sözcüğünün karşılığı olan **"aydınlanma"** terimiyle bağdaştırılabilirse de bunu salt adayın göz bağının çıkarılması olayı ile özdeşleştirmek yanlış olur; yetersiz kalır.

Çünkü bu terimin kapsamında derin bir simgesel anlam vardır. Nitekim tekrisin anlamı üzerinde dururken, Masonluktaki her bir üst dereceye yapılan tekrisin bir öncekine oranla "daha ergin bir aydınlanma" olarak nitelendiğini belirtmiştik.

■ ■ ■

Türk Masonluğunda, çırak derecesinin tekrisinin bu son aşamasına öteden beri **"Nur-u ziya verilmesi"** denirdi.

Bu simgesel terim günümüzde sadece Kadın Mason Büyük Locası tarafından kullanılmaktadır. (2018)

Yazar bunun nedenini de belirtseydi iyi olurdu; çünkü kimileri bunu merak edebilir. Bunun açıklaması, Kadın Mason Büyük Locası'nın kuruluşla ilgilidir. Türkiye'de kadınların Masonluğa alınışı, o tarihlerde (1991) henüz Büyük Mason Mahfili adını taşıyan Özgür Masonlar Büyük Locası eliyle gerçekleşmişti. Bu obediyans da önceleri ulusal nitelikli Türk Masonluğu'nun kuruluşundan beri "Nur-u ziya" terimini kullanmaktaydı. 1993 yılından itibaren Özgün Masonlar Büyük Locası, daha sonra Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası bu terimi kullanmayı bıraktı ama Kadın Mason Büyük Locası, değiştirmemeyi tercih etti. (2026)

Aslında gerek "nur" gerekse "ziya" bir bakıma "ışık" sözcüğüyle eş anlamlıdır. Fakat "Nur-u ziya" bir diğer deyişle **"ışığın nuru"** "aydınlıktan doğan parıltı" kavramını yansıtmaktadır.

Kimi masonlar bu terimin karşılığını "nur ve ziya" biçiminde verir ki, bu durumda iki ayrı tür ışıktan birden söz ediliyor demektir: Gerçi nur "parıltı" demektir ama "tanrısal (ilâhî) bir güç tarafından gönderilen parlaklık" anlamına da gelir; özellikle **"nûr"** biçiminde yazılıp okunurken de uzatıldığında…

Nitekim günümüzde Hür ve Kabul Edilmiş masonlar Büyük Locası, tekrisin bu aşamasını "nûr verilmesi" olarak anmaktadır. (2018)

Bu aşamada yazarın değinmediği bir nokta daha var: Neden sadece "nur" ya da sadece "ziya" değil de "nur-u ziya"?.. Bunun somut bir belgesi yoktur ama şöyle bir açıklama (yorum) yapılmıştır. O tarihlerde önceleri ritüeller Fransızca idi; "ışık" anlamına gelen "lumière" idi. Bunun Türkçeye çevirisi sırasında iki öneri getirilmişti, biri "nur" diğeri "ziya". Sadece bir teki benimsenemeyince, çözüm olarak ikisi birleştirilmişti.

Özgür Masonlar Büyük Locası çağcıl değişimi benimsediğinden, bu gibi konularda Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'na oranla daha kararsızdır. 1992 yılında "nur-u ziya" yerine ***"bilimsel gerçeğin ışığı"*** terimi getirilmişti. 2001 yılında bu terk edilerek ***"ışık"*** terimi kullanıma konulmuş, ancak bu pek tutmadığı (beğenilmediği) için ertesi yıl bu kez **"gerçek ışığı"** teriminin kullanılmasına başlanmıştır. Ancak bir simgenin somut bir şekilde tanımlanmış olmasından ötürü bundan da rahatsızlık duyulmaktadır.

Yazarın kendi deneyimlerine dayanan bu uzun açıklamalarını bir yana bırakarak, Masonluğa Giriş Töreni'nin bundan sonraki özet anlatımına gelelim.

Gözleri açılarak aydınlığa kavuşturulan, gerektiğince ya bundan önce ant içmiş ya da bundan sonra ant içen adaya loca üstadı tarafından törenle **"mason"** unvanı verilir.

Beline çıraklara özgü **"önlük"** bağlanır.

Yazar bu işi kimin yaptığını belirtmemiş… Geleneksel olarak yeni bir masonun önlüğünü bağlamak, önericisine düşer. Önerici, bundan onur duyar. Fakat törende hazır bulunmuyorsa, çaresiz, belki de soruşturucu (muhakkik), bu durumda en çok ona yakışacağı için…

Bundan böyle herkesin bu yeni kardeşi "mason" olarak tanıması gerektiği somut olarak loca çerçevesinde ama simgesel bakımdan tüm evrende duyurulur.

Masonluğa kabul töreni böylece sona erer.

Yazar anlatımı böyle bitirmiş ama bundan sonra da yapılan işler var. Masonlara özgü eldiven takması, kendisine gerekli olan ilk ritüelik bilgilerin iletilmesi, mabetteki yerine oturtulması, alınmış olan madenlerin geri verilmesi gibi…

■ ■ ■

*«Masonluğa girişi tamamlanmış, kendisine **"bilgi"**, **"erdem"**, **"gerçek"** gibi kavramları simgelemekte olan ışık, nûr ya da nur-u ziya verilmiş olan bu yeni mason tümüyle aydınlanmış, bilgisizlikten ve her türlü saplantıdan kurtulmuş, noksanlıklarının ve yanılgılarının hepsini gidermiş mi sayılır?»*

Hiç olur mu!.. Bu aşama sadece ilk adımın atılmış olmasıdır. Yeni mason için **"gerçek aydınlanma"** ya da **"asıl tekris"** bundan sonra başlayacak, yaşamı boyunca sürecektir. Sonuna erişebilene ne mutlu!

Yeni mason, belki Masonluğa girmeden önce de Masonluktaki simgesel deyişle **"hamtaşını yontma"** uğraşısına girişmişti. Şimdi bununla daha sıkı, daha yöntemli (metodik) olarak ilgilenecektir.

Kim bilir daha önce kullanması gereken âletleri yani bu işin yolunu ve yöntemini belki bilmiyor, belki bulamıyordu; bilse ve bulsa da belki etkili bir şekilde kullanamıyordu.

Şimdi kendisine yol gösterecek, yöntem önerecek, taşını daha iyi işleyebilmesi için destek olacak, üstelik bunu hiçbir karşılık beklemeden sevinç ve mutlulukla yapacak olan mason kardeşler var. Bundan böyle kendisi gibi hamtaşlarını yontmaya çalışan diğer masonları da görecek, izleyecek, çabasını onlarla paylaşacaktır.

Böylece o da diğer masonlar gibi tüm insanlar ve tüm toplumlar için yüce bir ülkü olan **"insanlık mabedi"**ne bir "küptaş" eklemeye hazırlanma yani **mason** olma yolunu tutacaktır.

Son soru şöyle: *«Bu ne demek?.. Mason olmadı mı?»*

Bakalım, görelim.

Asıl kendisi bakacak, görecek.

♎ ♎ ♎